

Smetarski račun pri KDD - kralj smeti je Verbič

Ne vemo, kako bodo ljudje sprejeli, da imajo delnico podjetja XY, s katero bi si lahko kupili deset dag posebne, pa so stroški tako visoki, da je bolje, da jo vržejo v smeti. Še posebej ne vemo, kako bodo to sprejeli, ko bodo videli, kdo profitira iz smetarskega računa pri KDD. Bolj natančno - reče se mu račun opuščanih vrednostnih papirjev.

Ko ATVP priporoči - Verbič dobi

Pozor: opuščene vrednostne papirje lahko pod pogoji tega člena pridobi, kdor želi. Še pred nedavnim je veljalo, da jih v prvih dveh letih lahko dobi le izdajatelj, potem pa, kdor želi. Po spremembi letos spomladi dvoletne omejitve ni več. Zakaj ne - ker je tako priporočil ATVP. Pri pridobitvi istih vrednostnih papirjev ima prednost tisti, ki je svojo željo prvi sporočil KDD. Kdor prvi pride, vse zmelje.

In prišel je Kristjan Verbič - iz združenja malih delničarjev VZMD. Tako je Verbič med drugim dobil delnice Adrie Airways, turističnega podjetja Alpinum družine Pačnik, ki dela sive lase Bohinjcem, pa Unicredit banko, pa delnice Alte Invest, pa Livarja, ki je sodil v omrežje kriznega menedžerja in podjetnika Uroša Koržeta, ki je bil najbolj znan po nagradi iz Elana. Pa delnice Alpdoma, Krvavca in Zdravilišča Rogaška. Celoten seznam objavljamo na spletu (www.finance.si/8835362).

Konec avgusta se je Verbič tako že udeležil skupščine Zdravilišča Rogaška, na seji so bili sicer trije delničarji, največji lastnik Hotel Sava Rogaška, FI.COM Marka in Gordana Šibič, ki ima 0,39 odstotka Rogaške, in VZMD, ki je iz smetarskega računa dobil 0,13 odstotka. Kot je VZMD sam sporočil medijem, je Verbič vnesel prepil na sejo: med drugim je »povprašal o morebitnem ugotavljanju odgovornosti za pomembne in obremenjujoče napake v preteklosti in vprašal, kdaj si lahko delničarji obetajo kakršenkoli donos iz svoje naložbe v delnice družbe«. Še enkrat, Verbič je dobil Rogaško iz smetarskega računa KDD.

Znajdite se, če se morete!

Seveda seznam »naložb« na smetarskem računu ni preprosto in vseskozi na veliko objavljen na spletu, da bi ga lahko brez iskanja videla vsaka babica. Do podatka, kaj je na smetarskem računu, se

pride prek delniških knjig, kjer je kot lastnik vpisan račun opuščanih delnic. S filtriranjem seznam dobijo dobro poučeni. Dostop do teh delnic ali informacij o njih seveda nikakor ni enakopraven, vlada asimetrija pri dostopnosti do informacije. Na KDD se s to oceno ne strinjajo, seznama ne obravnavajo kot tajnega. Ampak še enkrat - na veliko na prvi internetni strani KDD ga ni.

Podjetja spijo, direktorji, a lahko začnete gledati v delniške knjige?!

Res pa je, da bi v podjetjih lahko takoj zaznali, ali je kdo njihove delnice vrغل v smetarski račun, zaprosili za prevzem in jih umaknili. Zakaj tega ne delajo? Če je soditi po izjavah nekaterih, ki so se zbrihtali šele, ko se jim je v delniški pojavil VZMD in Verbič - so brezbrizni. Dokler jim kdo ne teži na skupščini ...

Koliko bi lahko s smetmi zaslužil Verbič?

Ocena analitika Financ Karla Lipnika je, da okoli 170 tisoč evrov. Lipnik pojasnjuje: večina podjetij v likvidaciji sicer ni vredna nič. Izjema je Tovarna sladkorja, ki so jo zaprli skoraj popolnoma nezadolženo. Sicer se ne ve, kdaj bo likvidacijski postopek končan, toda z upoštevanjem 75 -odstotnega diskonta na zadnjo znano vrednost kapitala bi na koncu lahko pobral okoli 140 tisoč evrov. Skoraj gotovo bo dobil okoli 14 tisoč evrov za delnice Induplatija in Stola, večinski lastnik obeh je Aleksander Jereb. Vsaj pet tisoč evrov bi mu lahko plačal tudi Tomaž Pogorelec za delnice Elma Nepremičnin in Intare. Podoben znesek bi mu lahko plačal tudi Zmago oziroma Jan Pačnik za delnice Alpinuma. Tudi 30 delnic Unicredita je vrednih okoli 750 evrov.

Verbičev odziv: predsednik VZMD vnovič poudarja, da je proti ukinitvi registrskih računov. Da je VZMD večkrat izrazil pomisleke in opozorila tudi v zvezi s smetarskim računom pri KDD. Da prinaša rešitev, da se delnice iz tega računa KDD avtomatično prenesejo na izdajatelja, ta pa jih umakne, možnosti za zlorabe. Ravno onemogočenje potencialnih zlorab pa je eden pomembnih razlogov, da so se v VZMD odločili, da sami prevzamejo delnice iz opuščanega računa. Tako so aprila na KDD naslovili sporočilo, da želijo prevzeti vse delnice iz smetarskega računa. Skupščine Zdravilišča Rogaška so se zares udeležili iz naslova opuščanih delnic, in sicer z namenom odgovorne zaščite interesov malih delničarjev. Imetništvo del-

Page: 4

Reach: 51000

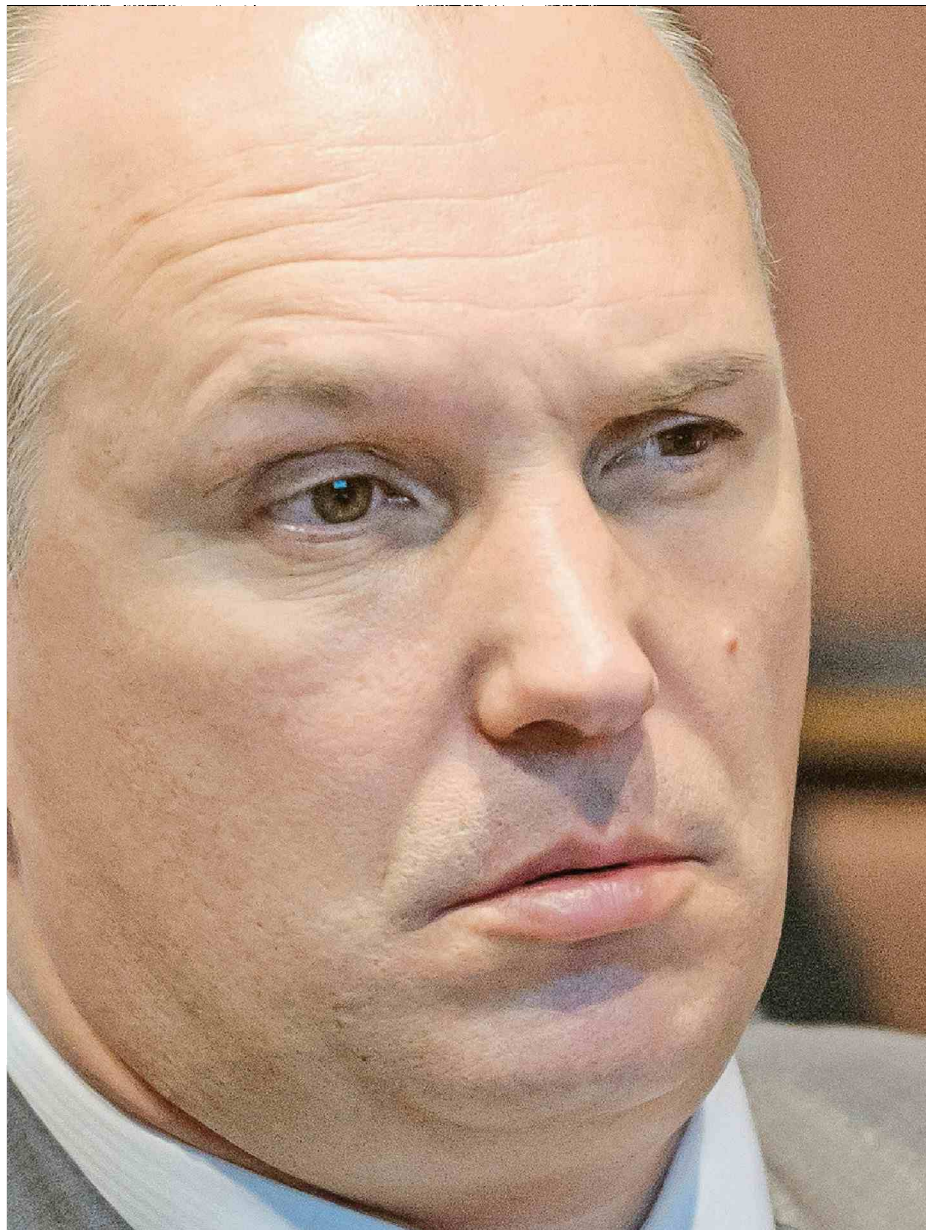
Country: SLOVENIA

Size: 1322 cm2

2 / 5

nic omogoča tudi neposredno sprožitev sodnih in drugih postopkov v interesu manjšinskih delničarjev, kar je toliko bolj pomembno, če bodo postopki pridobivanja pooblastil pos-

tali oteženi, kar po oceni VZMD prinašajo nova pravila dematerializacije. Verbičev odziv v celoti objavljamo na spletni povezavi (www.finance.si/8835362).

Sistemske spremembe zaradi novih pravil o dematerializaciji

Ali bo več malih ljudi ugotovilo, da imajo delnice in da morajo s svojim premoženjem skrbno ravnati?

Upamo.

Ali bodo mali delničarji množično in hitro želeli prodati svoje delnice?

Tudi če bi to želeli, jim večinoma ne bo uspelo. Prvič, na borzi je še okoli 50 podjetij, likvidnih je 12. Veči-

na **malih delničarjev** je v družbah, ki niso na borzi in kjer ni nobenih poslov. **Ali se bodo pomembno spremenila lastniška razmerja v slovenskih družbah?** Ni pričakovati.

Kdo bo imel priložnost, kaj se utegne vendarle dogajati?

Recimo, da ste zaklenjeni z dvema odstotkoma v neki srednji družbi, pa bi jih radi imeli deset, da bi imeli večjo pogajal-

sko moč, da vam odkupijo delež in vam normalno plačajo izstop. No, morda bo zdaj lažje nabrati manjkajoče odstotke. **Mali delničarji**, ki itak ne morejo ven, bodo morda bolj dovezetni za prodajo nekomu večjemu. V podjetjih, kjer so sprti in kjer so blizu kakšnim mejnim deležem, utegne biti to tudi priložnost za čisto **male delničarje**. Organizacija takih odkupov bo priložnost za posrednike. Že taka aktivnost je v redu za dina-

miko. Upamo pa, da se ne bodo ponekod spet preveč ukvarjali z lastništvom in premalo s core biznisom, ali pa da bo šel denar za lastniška »prepucavanja« na mesto v dodano vrednost.

Več iztisnitev

Najverjetneje se bodo v marsikaterem podjetju uprave odločile in lažje izpeljale nakup 90 odstotkov delnic in iztisnitev preostalih delničarjev.

❗ Zakaj je dobro, da se v podjetjih »počisti«?

Mali delničarji, ki nimajo pojma, so »dream come true« raznim interesom. Kaj je najljubše upravam? Da imajo cel kup slabo organiziranih, nevednih, ne-dejavnih **malih delničarjev**. Potem lahko delajo vse po svoje in vse zase, ne pa za lastnike. **Mali delničarji** so »dream come true« tudi za razna združenja **malih delničarjev**, ki pa navadno dela-

jo za interes enega malega, a malo večjega lastnika, združijo še čisto **male delničarje** in potem težijo na skupščinah. Ne nujno v dobro družbe, ampak predvsem v dobro posamičnega interesa. Za to pa čisto malim delničarjem še nič ni treba plačati. Upad takih **malih delničarjev** bi zmanjšal možnost brezplačne asistencije pri uresničevanju interesa posameznega delničarja proti drugim. Če hočeš ime-

ti glas, ga je treba kupiti, ne pa da ga zastonj dobiš s pooblastilom nekoga, ki itak ne razume.

❗ Manj malih delničarjev, manj možnosti za nateg

Z manj **malimi delničarji** je lastništvo podjetij samo med dobro poučenimi vlagatelji, to pa pomeni boj enakopravnih interesov. Tako med seboj, v razmerju do uprave, upnikov in drugih deležnikov. Ta-

ko kot ni fino, če v zboru nekdo fuša, ni fino, če v zboru delničarjev obstajajo nešolani. Ni dobro zanje, ker jih navadno ostržejo kot ovce, in ni dobro za družbo. Seveda pa manj **malih delničarjev** pomeni tudi manjšo potrebo po njihovem združevanju v društva, zveze in povezave. Če ni ovc, ne potrebuješ ne pastirja ne brivca.

Druge spremembe zakona o dematerializaciji

1. Kratek in jasen zakon!

Novi predlog zakona o dematerializaciji ima 51. členov in nobeden od 51. členov še nima črk do z. Če mislite, da se delamo norčastečajni zakon ima člen 44a in tudi 44z. Gre za povsem novo besedilo. Zdaj veljavni zakon ima sto členov, s tem, da imajo nekateri še črke in jih je torej več.

2. Na novo o presečnih 2.dnevi

Veljavna zakonodaja vnaša

zmedo pri presečnih datumih, spor na vrhovnem sodišču in mogoče nerazumevanje. Novi zakon pooblašča KDD, da v svojih pravilih določi odločilne dneve za izvedbo korporacijskih dejanj: to je dan, ki bo odločilen, kdo lahko sodeluje pri dejanju, dan, ki bo odločilen za ločitev upravičenja, skrajni rok trgovanja, kadar papir preneha, ter še nekaj drugih stvari.

3. Kaj koga briga predkupna pravica

Končno, novi zakon ne omogoča vpisa odkupne pravice, seveda ta ostaja dopustna kot dogovor med strankami. Vpisovanje užitka se ukinja iz istega razloga kot registrski računi. V KDD se bodo vpisovali le podatki, ki so pomembni za izpolnitev izdajateljeve obveznosti do imetnika papirja. KDD ni zemljiška knjiga.

4. Brez sprememb pri javnosti delniških knjig

Koliko bodo še javne delniške knjige in ali obstaja nevarnost skrbniških računov in nerazkritij končnih lastnikov? Ne, zagotavlja ministrstvo za finance. Da bi bile delnice na skrbniških računih in da bi se v delniški knjigi videlo samo borzno hišo, ne pa končnega lastnika, to v Sloveniji žal prepoveduje zakon o trgu finančnih instrumentov.

Nacionalizacija 2015: država na koncu dobi, kar je vaše!

Če se vrednostni papirji prenesejo na sodišče in če jih v petih letih upravičenec ne pride iskat, jih dobi država. To seveda pomeni, da bo država postala lastnica zdaj zasebnih delnic, in to v paketu. To bo torej nova nacionalizacija, ne večinskih, ponekod pa ne nepomembnih deležev. Država bo namreč dobila svežnje posameznega podjetja. Krke ne bo najbrž tako dobila nič, ampak ni nemogoče, da

bi dobila po kar nekaj odstotkov nekega XY podjetja, ki je za male delničarje neprodajljivo, so nanj pozabili ali pa ga bodo iz kakšnega drugega razloga prepustili sodišču. Skratka, država vam bo najprej ukinila registrske račune. Če teh delnic ne boste sami prenesli na trgovalne račune, pa vam bo delnice kar pohopsala. Je to mogoče?! Če bi bila država prijazna, bi jih dala izdajatelju, ta pa bi jih umaknil.

Dematerializirali Nino Plavšak

Veljavni zakon o nematerializiranih vrednostnih papirjih je nastal pod budnim očesom avtorice pomembnega dela slovenske finančne zakonodaje Nine Plavšak. Novega - za zdaj še predloga - zakona o dematerializaciji ni pisala Plavšakova. Zato ne preseneča, da je nova ureditev bolj preprosta in logična, poenostavitev ureditve pa dobrodošla za uporabnike. K sreči je torej prevladal razum in ministrstvo za finance je našlo drugo delovno skupino, v katero so pritegnili strokovnjake, ki razumejo, da KDD ni zemljiška knjiga, delnica pa ne parcela. Plavšakova je poslala pripombe k predlogu zakona in menila, da predlog, ki ga ni napisala sama, ni primeren za obravnavo. Tokrat, v nasprotju z dozdajšnjo prakso političnih in sistemskih odločevalcev, ji ni uspelo. Ministrstvo za finance je vsaj za zdaj zavrnilo njene pripombe. Odziv ministrstva je objavljen na spletni strani (<http://imss.dz-rs.si/imis/7664e0003bf2b99f1b64.pdf>). To pa seveda še ni jamstvo, da se »rešitve« Plavšakove ne bodo prikradle nazaj skozi poslanske skupine. Zakonu nasprotuje **VZMD**, tudi Združena levica, zaradi ukinitev registrskih računov pa po navedbah **VZMD** tudi Desus in SD. To pa je morda skrita priložnost za nezaželeno vrnitev Plavšakove.

Kot je poročal Dnevnik v članku z naslovom Sveto-

Page: 4

Reach: 51000

Country: SLOVENIA

Size: 1322 cm2

4 / 5

valka tajkunov zdaj dela za DUTB, Plavšakova slabi banki svetuje v zvezi s stečajno zakonodajo, ki jo je tudi napisala. Na DUTB pa je dobilo posel tudi podjetje ABC nepremičnine, ki je v solasti Plavšakove in njenega življenjskega sopotnika Andreja Kuplenka, za posredovanje pri prodaji in oddaji. Kot je znano, je Plavšakova pomembno sodelovala pri zakonu in pravilih o zemljiški knjigi. Nina Plavšak sicer javno opozarja, kako bi moral vsak razumen človek razmišljati, kako lahko s svojim znanjem

čim bolj tvorno dela za skupno dobro, temu pa bi moral podrediti svoje osebne ekonomske in prestižne interese. Plavšakova je DUTB za dve pravni mnenji zaračunala - ta pa jih je plačal na ABC nepremičnine - dobrih 8.500 evrov. Na te informacije se je Plavšakova odzvala z besedami, da ne bere slovenskih časopisov in da brez soglasja naročnika ne komentira razmerij (več na spletu: <http://live.finance.si/14823>).

Kdo bo zaslužil: KDD in borzne hiše

1. KDD: klirinškodopotna družba hrani vrednostne papirje, vodi centralni register imetnikov nematerializiranih vrednostnih papirjev ter izpolnjuje posle - prodaje, nakupe, prevzeme - s papirji. Če borza organizira trg in ceno, KDD poskrbi, da je pet delnic, ki sem jih jaz prodala vam, res pri vas. KDD svoje storitve računa borznim hišam in izdajateljem, torej podjetjem, so pa borzne hiše in podjetja tudi lastniki KDD. Tarifo si - spet grdo poenostavimo - pravzaprav določa sam. Banke, podjetja, borzne hiše pa so seveda hkrati v dvojni vlogi: kot tisti, ki plačujejo storitve, in tisti, ki so lastniki. Torej, kaj dobijo, če ima KDD dobiček. Borzne hiše, kjer boste vi odprli trgovalne račune, morajo KDD plačevati nadomestilo za raču-

ne. Zdaj za vodenje registrskih računov KDD ne dobiva nič, ko bo prenos, se bo povečalo število transakcijskih računov, od tega pa KDD dobi. Je pa res, da vključitev v evropsko platformo in pravila ne bodo zastoj in da bodo nastali stroški, ki jih bo moral plačevati KDD.

2. Borzne hiše: seveda imajo tudi te interes. Čeprav morajo plačevati KDD, je cena, ki jo bodo zaračunali vam, še vedno takšna, da imajo lepo maržo. Na borznih hišah sicer opozarjajo, da je KDD še vedno lažje, denar pobira od le nekaj borznih hiš, pa še te so lastnice KDD. To pomeni, da plačujejo. Borzne hiše pa pobirajo denar od množice malih ljudi, podjetij - ki ne plačujejo. Ne le, ker ne bi hoteli - ampak tudi zato, ker sploh ne vedo, da imajo že trgovalne račune. Neplačila pa seveda so tveganje. Tako borzne hiše tudi prek razmeroma visokih tarif spodbujajo ljudi, da nimajo trgovalnih računov in da delnice čim prej prodajo. Da če ne bi dvignile tarif, bi težko opravljale storitve. No, nihče še ni zaprl borzne hiše, ker bi bila tarife za trgovalne račune prenizke. Nihče še ni zato vrnil licence. Zapirali so iz čisto drugih razlogov.